

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

УДК 378-044.247(477.4)
ББК 74.58(4Укр)+74.58(4)
Б 55

Рекомендовано Вченою радою
ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"
Протокол №4 від 19 жовтня 2016 р.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
"Консалтинг і Тренінг" та Східно-європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:
Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коур В.П.,
Рик С.М., Васьменко М.С., Бах І.Д., Калмикова Л.О.

Відповідальний редактор випуску:
Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

"Гумантарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди" – Вип. 37-1, Том V (73): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К.: Гнозис, 2017. – 494 с.

The Journal of Humanities SU "Pereiaslav-Khmelnytsky Pedagogical University by H.Skovoroda" - Vol. 37-1, Volume V (73): Thematic issue "Higher Education in Ukraine in the context of integration into the European educational space". - K.: Gnosis, 2017. - 494 p.

Свідцтво про державну реєстрацію КВ №16427-4899P від 20.01.2010 року.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних та філософських наук наказом МОН України від 07.10.2016 № 1222.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з психологічних наук наказом МОН України від 11.07.2016 № 820.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входу України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освіти в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-54-5

- © Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди, 2017 р.
- © Східно-європейський Інститут Психології, 2017 р.
- © Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2017 р.
- © Видавництво "Гнозис", 2017 р.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Додаток 1 до Вип. 37-1, Том V (73), 2017 р.

Тематичні рубрики випуску:

**Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти
в Україні, Європі та світі**

Управління якістю освіти: стандартизація та інноваційність

Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи

Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні
засоби реалізації в Україні, Європі та світі

Філософія та психологія освіти

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

Послідовність загальної середньої та вищої освіти
як європейський стандарт

Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських
стандартів вищої освіти в Україні

Освіта. Культура. Глобалізація: виклики сьогодення

Інтеграційний потенціал сучасної освіти:
геополітичні, ринкові та екзистенційні важелі впливу

Сучасна освіта як контраверсійний феномен: суперечності та інноватика

ЗІНУКОВА Н.В.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри англійської
філології та перекладу,
Університет імені Альфреда Нобеля,
м. Дніпро, Україна

КІНЦЕВІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА РІВЕНЬ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКА ЯК СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕРЕКЛАД»

У статті визначені ключові орієнтири для опису кінцевих результатів навчання та реалізації освітньої програми для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня в предметній галузі «Переклад». Обґрунтовано й визначено перелік компетентностей випускника та відповідних запланованих результатів навчання, представлено взаємозв'язок загальних і фахових (спеціальних) предметних компетентностей і узагальнених результатів навчання випускника спеціальності «Переклад».

Ключові слова: якість підготовки, переклад, магістратура, компетентність, результати навчання.

В статті определены ориентиры для описания конечных результатов обучения и реализации образовательной программы для соискателей высшего образования второго (магистерского) уровня в предметной области «Переклад». Обоснован и определен перечень компетентностей выпускника и соответствующих запланированных результатов обучения, представлена взаимосвязь общих и специальных (предметных) компетентностей и обобщенных результатов обучения выпускника магистратуры специальности «Переклад».

Ключевые слова: качество подготовки, перевод, магистратура, компетентность, результаты обучения.

This article deals with the description and definition of the landmarks to create and implement the study programme for Masters in Translation Studies. Competence approach is considered to be a promising one to form educational standards and study programs for training future

translators and interpreters. Tuning project methodology, which can fully correspond to the context of the Bologna process and is considered to be a major academic tool for creating a single European higher education environment was taken as a basis. According to the key targets of the Tuning project the anchor points are formulated in terms of learning outcomes and competencies, thus the outcomes are considered the level of competence which the graduates should reach. There was defined the subject area of translation. The study program in Translation Studies as a part of university linguistic education is aimed to train specialists in interpretation and translation that can provide professional communication in all subject areas. There are three basic components within the frame of this program: the first consists of the comprehensive language training aimed at professional graduate possession of two (three) foreign languages (this component includes theoretical and practical linguistic courses). The second component consists of courses aimed at teaching translation and interpretation. The third component covers language and culture courses, which are the object of study of socio-cultural, political and economic realities and living conditions in the countries of the languages taught. The analysis of the survey of employers, graduates, industry experts, trainers and the requirements of international industry standards for the specialty "Translation" of the second (Master's) level of higher education there were allocated general competences, the selection of which was made in the application of the criterion of relevance to professional activities of the translator or interpreter. To prepare qualified interpreters it was made up the list of professional (special subjects) competencies that are essential for those multi-activities that characterize the profession. So, the list of general and professional competences of graduates and corresponding to them intended learning outcomes will provide the opportunity to create an educational training program for Masters in Translation Studies, which will include academic mobility, integrated training on the basis of academic credit exchange of educational modules, the mutual recognition of diplomas and the possibility of obtaining diplomas of several universities at the time of study (double degree programs).

Key words: training quality, Translation Studies, Master's degree, competence, learning outcomes.

Постановка проблеми. В умовах складних глобальних викликів сучасності і майбутнього професійна підготовка лінгвістів вважається однією з важливіших умов успішного сприяння розумінню розмаття проблем сьогодення і удосконалення здатності реагування на них. Збільшення засобів міжкультурного спілкування і передачі інформації, тісна взаємодія країн, об'єднаних в єдину світову спільноту, інтернаціоналізація виробництва і економіки, різке зростання інформаційних потоків з'явилася причиною підвищення культурно-політичної ролі лінгвістів у різних галузях життєдіяльності суспільства, у великих міжнародних корпораціях, новітніх технологіях, у сфері масової культури тощо. Як результат сучасних змін спостерігається тенденція включення освітніх закладів до інноваційних процесів. Концепція модернізації сучасної національної освіти визначає універсальні компетенції як необхідні для випускника вищого навчального закладу. Таке оновлення змісту вищої освіти зумовлює той факт, що у сучасній системі професійної підготовки майбутніх фахівців необхідно шукати шляхи узгодження соціального замовлення і особистісної мотивації, синтезу універсального та специфічного.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогоднішній день в країні не існує формального стандарту для спеціальності «Переклад», а освітні програми складаються кожним вищим навчальним закладом окремо. На теперішній час накопичено теоретичний та емпіричний матеріал, який забезпечує реалізацію окремих аспектів універсальності професійної освіти. Також необхідно зауважити, що склалася певна передумова для теоретичного осмислення так званої професійної універсальності: розкриті сутність, структура і зміст категорій «універсальні» (M.C. Гінзбург, С.М. Карасов, Р. Браун, S. Levinson, A. Wierzbicka та інші); визначені контекстуальні основи міжкультурного спілкування, мовної освіти, міжкультурної компетентності і компетенції лінгвістів (Н.Д. Гальскова, Н.І. Гез, С.Г. Термінасова, І.І. Ханєєва та ін.); розроблені зміст та методи формування професійних якостей лінгвістів (І.С. Алексєєва, Ю.Н. Караулов, Р.К. Міньєр-Белоручев тощо). Для вирішення проблем, пов'язаних із формуванням та реалізацією мети навчання студентів магістратури спеціальності «Переклад», необхідно ретельно проаналізувати ситуацію, що склалася у вищій освіті, та розробити ключові орієнтири для визначення кінцевих результатів навчання та реалізації освітньої програми для студентів магістратури в предметній галузі «Переклад».

Метою статті є описання та визначення ключових орієнтирів, якими вважаються кінцеві результати навчання та набуті компетентності для випускників магістерської програми спеціальності «Переклад».

Виклад основного матеріалу дослідження. Можливість розробляти та

впроваджувати освітні стандарти й вимоги самостійно надає університетам певні переваги. Над створенням стандарту підготовки магістрів з перекладу ми плануємо враховувати кращий світовий досвід [8, 9, 10], який відрізняється тим, що окремі загальні стандарти містять рекомендації з різних аспектів організації освітнього процесу (проектуванню результатів навчання, освітнім технологіям, оцінці успішності освоєння освітніх програм, удосконаленню професійної майстерності викладачів, матеріально-технічному забезпеченню навчання, тощо [7, с. 24].

За перспективний підхід до формування освітніх стандартів й освітніх програм підготовки майбутніх перекладачів ми вважаємо компетентнісний. Такого підходу дотримуються провідні університети Німеччини, Великої Британії, США, Канади та інших, завдяки чому виявляється можливість визначити результати навчання та розробити адекватні способи оцінювання їх досягнення.

За основу було взято ключову ідею так-званого проекту *Тьюнінг* – гармонізація освітніх структур у Європі, який на наш погляд, найбільше відповідає сучасним тенденціям в освіті. Методологія даного проекту повністю відповідає контексту Болонського процесу і вважається основним академічним інструментом процесу створення єдиного європейського простору вищої освіти [6, с. 12]. Необхідність забезпечити поєднання, зіставлення й конкурентоспроможність освітніх програм на європейському просторі виникла з потреб студентів, які отримали можливість міжнародної мобільності, що у свою чергу й зумовило підвищення попиту на надійну й об'єктивну інформацію щодо освітніх програм різних вищих навчальних закладів.

Використовуючи даний проект для розробки нашої ОП із спеціальності «Переклад», за основу ми взяли опорні точки (точки прив'язки) з метою зробити нашу навчальну програму порівнянною, сумісною та прозорою. Відповідно до ключових орієнтирів проекту *Тьюнінг* точки прив'язки формулюються в термінах кінцевих результатів навчання та компетентностей. Як відомо, кінцевими результатами є знання, розуміння та здатність студентом виконувати певні дії після завершення навчання. Згідно з проектом *Тьюнінг*, кінцевими результатами вважаються рівень компетентності, якого має досягти випускник [1, с. 3; 4; 5; 11].

Спочатку зупинимось на визначенні *предметної галузі перекладу*. Програма «Переклад» як частина університетської лінгвістичної освіти має на меті готувати фахівців з усного та письмового перекладу, які зможуть забезпечити професійну комунікацію у всіх предметних галузях. У межах даної програми ми виділяємо три базових компонента: перший складається з всебічної мовної підготовки, мета якого професійне володіння випускником двома (трьома) іноземними мовами. До цього компонента входять

теоретичні і практичні лінгвістичні курси. Другий компонент складається з курсів, націлених на навчання письмового та усного перекладу. Третій компонент охоплює лінгвокраїнознавчі курси, об'єктом вивчення яких є соціально-культурні, політичні і економічні реалії і умови проживання у країнах мов, що вивчаються.

В результаті аналізу широкомасштабного опитування роботодавців, викладачів університетів, випускників вищих навчальних закладів з метою визначення найбільш важливих загальних компетентностей для академічних областей згідно із нашими даними та, спираючись на дані проекту Тьонінг, основними видами професійної діяльності випускників другого магістерського рівня є робота у якості перекладача в державних установах, приватних організаціях і компаніях, міжнародних установах, ЗМІ та видавництвах [2].

Майбутні перекладачі у своїй діяльності вирішуватиме такі **задачі**: здійснення адекватного усного і письмового перекладу, реферування й редагування у різних професійних сферах; посередництво в процесі здійснення успішної комунікації між різними учасниками (перемови, бесіди, виступи тощо); здійснення навчання іноземних мов та перекладу у середній та вищій школах.

Після визначення основних видів професійної діяльності вважаємо за доцільне перейти до розгляду результатів навчання та компетенцій майбутніх випускників. У зв'язку із змінами структури ринку праці і самого характеру професійної діяльності, що зумовлено високим темпом оновлення технологій, постійним розвитком та виникненням нових видів діяльності і відповідно видів зайнятості, короткотривалістю багатовислених проектів та іншими факторами в основі сучасних професійних стандартів і кваліфікаційних рамок знаходяться загальні компетентності, якими мають володіти працівники згідно з видами й задачами професійної діяльності. Відбір загальних компетентностей було здійснено у результаті застосування критерію їх релевантності до професійної діяльності перекладача. Відбір даних професійних компетентностей зумовлено тим фактом, що ми намагалися відобразити та поетапно розкрити увесь спектр завдань, з якими щоденно стикається перекладач протягом виконання своєї роботи.

Результати навчання випускників освітньої програми у предметній галузі «Переклад» другого рівня. Згідно із підходами проекту Тьонінг [1], результати навчання припускають визначення рівнів їх сформованості й сформульовані у відповідності із чинними стандартами вищої освіти й європейською рамкою кваліфікації. Отже, випускник магістратури освіти ній програми «Переклад»:

- демонструє володіння першою іноземною мовою на рівні C2 та дру-

гою іноземною мовою на рівні C 1 в усному та письмовому різновидах у широкому спектрі контекстів й соціального оточення;

- демонструє володіння граматикою, лексикою й фонетикою іноземними мовами на рівні, що є достатнім для здійснення комунікації першою іноземною мовою на рівні C2 та другою іноземною мовою на рівні C1 в усному та письмовому різновидах мовних реєстрів;
- демонструє системне знання усіх аспектів теорії перекладу;
- демонструє поєднання усіх аспектів теорії перекладу в незалежному науковому дослідженні;
- демонструє знання основних напрямків та тенденцій зарубіжної літератури та культури з метою їх аналізу в процесі обговорення проблем, що досліджуються;
- демонструє термінологічні знання у відповідних галузях.

Студенти, які опанували програму другого рівня вищої освіти предметної галузі «Переклад», досягають мінімального рівня володіння першою іноземною мовою C 2 і другою іноземною мовою C 1 згідно із загальноєвропейською шкалою (*Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*) та здатні:

- визначати прагматичний й стилістичний потенціал тексту оригіналу;
- аналізувати інформацію з використанням відповідних методів, виявляти елементи, яких не вистачає, обробляти отриману інформацію та встановлювати зв'язки із знаннями, що вже існують;
- володіти національною мовою на рівні, необхідному для ефективного функціонування у професійному середовищі;
- глибоко розуміти й використовувати теоретичні аспекти перекладознавства;
- використовувати програмне й технічне забезпечення в процесі усного перекладу типу B, C→A та A→B, C, знаходити та використовувати новітні досягнення в галузі автоматизації перекладу; створювати й поновлювати спеціалізовані глосарії;
- приймати власні рішення з прагматичної адаптації тексту оригіналу в процесі перекладу;
- визначати види помилок й знаходити вірні способи їх виправлення, визначати стратегічні проблеми редагування та знаходити творчі шляхи їх рішення;
- визначати та застосовувати стратегії редагування текстів у різних ситуаціях, контекстах та видах роботи;
- стисло викладати інформацію з різних джерел, писемних й усних, реконструювати аргументи й описи у логічно послідовному новому тексті.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Необхідність створення,

— компетентності.

Отже, основним змістом освітньої програми підготовки магістрів спеціальності «Переклад» є вдосконалення умінь мовленнєвого спілкування двома іноземними мовами (мови B і C) і розвитку умінь професійного перекладу (письмного та усного) у відношенні до рідної мови (A) та двох іноземних (B і C). Зміст націлено на розвиток мовної, комунікативної, перекладацької компетентностей, компетентності прагматичної адаптації, компетентності редагування і створення нового тексту на базі даного та IT-компетентності.

ня їх у життя.

• визначати проблеми й розробляти шляхи їх вирішення, розвивати ідеї, реалізовувати плани та працювати над різними способами втілення

лений термін;

• додержуватися часових меж та виконувати завдання у постав-

• незалежно організовувати свою діяльність;

• визначати перекладацькі завдання, розподіляти їх між кваліфікова-

ними перекладачами й координувати виконання завдання;

• визначати перекладацькі завдання, розподіляти їх між кваліфікова-

ти в тексті;

• еквівалентність в процесі перекладу B, C → A та A → B, C для усіх

забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну й стилістичну

довному перекладі;

відповідно до норм мови перекладу в усному двосторонньому послі-

ся до періоду, дійсності, теми/реми) у мовах A, B, C й передавати її

пораху, модальну, оцінну, емоційну, прагматичну, яка відноситься

• розпізнавати усі типи інформації (референтну, предикативну, тем-

різних культур;

подолати вплив стереотипів під час контакту з представниками

знання культурно-комунікативних особливостей, які дозволяють

ту для перекладача-професіонала й ситуативно використовувати

• використовувати узгоджені норми поведінки й міжнародного етике-

чення до соціального життя;

клієнтів) забезпечувати, таким чином, соціальну взаємодію й залу-

жати різновид та мультикультурність робочого оточення (колег та

• продуктивно працювати самостійно або у команді, розуміти й пова-

щирому міжкультурному спілкуванню;

усній та писемній формі в процесі роботи, сприймати відкритому та

• використовувати іноземну мову/мови для успішної комунікації в

учасниками для виконання поставлених завдань, уникати конфліктів;

• продуктивно працювати у команді, встановлювати діалог з іншими

Випускники програми магістратури предметної галузі «Переклад» уміють:

зіставлення й конкурентоспроможність освітніх програм підготовки майбутніх фахівців на європейському просторі виникла з потреб студентів, які отримали можливість міжнародної мобільності, що у свою чергу й зумовило підвищення попиту на надійну й об'єктивну інформацію щодо освітніх програм різних вищих навчальних закладів. Усе вищезазначене має вихід у переліку дисциплін які включено до навчального плану другого (магістерського) рівня навчання перекладу як спеціальності у вищих навчальних закладах.

Список використаних джерел:

1. Вступне слово до Проекту Тьюнінг – гармонізація освітніх структур у Європі: Внесок університетів у Болонський процес. – Education and Culture. Socrates-Tempus, 2006. – 106 с. [Електронний ресурс] / Education and Culture. Socrates-Tempus. – Режим доступу: <http://www.europa.eu.int/comm/education/socrates.html>
2. Вступне слово до проекту Тьюнінг – гармонізація освітніх структур у Європі. Внесок університетів у Болонський процес // Європейська комісія: Дирекція з освіти і культури, 2008. – 108 с. [Електронний ресурс] / Європейська комісія: Дирекція з освіти і культури. – Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf
3. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
4. Гармонізація освітніх структур в Європі. Внесок університетів у Болонський процес. [Електронний ресурс] / Гармонізація освітніх структур в Європі. – Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf
5. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ. // за ред. Ю. М. Рашкевича та Ж. В. Таланової. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
6. Ключевые ориентиры для разработки и реализации образовательных программ в предметной области «Иностранные языки». Publicaciones de la Universidad de Deusto, Bilbao, Espana, 2013. – 64 p.
7. Ребрин О. И. Использование результатов обучения при проектировании образовательных программ УрФУ / Олег Иринархович Ребрин. – Екатеринбург: УрФУ, 2012. Екатеринбург: ООО «Издательский Дом «Ажур» 2012. – 24 с.
8. Lokhoff J. et al. (Eds.). A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes, Tuning Association, 2010. – 96 pp. [Електронний ресурс] / J. Lokhoff et al. – Режим доступу: <http://core-project.eu/documents/Tuning%20G%20Formulating%20Degree%20PR4.pdf>

9. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ENQA, 2009, The CDIO standards, v.2.0, 2011.
10. Standard Guide for Language Interpretation Services [Електронний ресурс] / Standard Guide. – Режим доступу: <http://www.astm.org>
11. A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles, including Programme Competences and Programme Learning Outcomes (2009), University of Deusto Press. – P. 55. [Електронний ресурс] / A Tuning Guide. – Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/publications/290-tuning-guide-to-formulating-degree-programme-profiles.htm>

Transliteration of References:

1. Vstupne slovo do Proektu Tuning – harmonizacija osvitnih struktur u Evropi: Vnesok universitetu u Bolons'kij proces. – Education and Culture, Socrates-Tempus, 2006. – 106 s. [Електронний ресурс] / Education and Culture, Socrates-Tempus. – Режим доступу: <http://www.europa.eu.int/comm/education/socrates.html>
2. Vstupne slovo do proektu Tuning – harmonizacija osvitnih struktur u Evropi: Vnesok universitetu u Bolons'kij proces // Evropejs'ka komisija: Direktoriat osvit i kulturi, 2008. – 108 s. [Електронний ресурс] / Evropejs'ka komisija: Direktoriat osvit i kulturi, 2008. – 108 s. [Електронний ресурс] / Evropejs'ka komisija: Direktoriat osvit i kulturi. – Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf
3. Bolons'kij proces ta nova paradigma visshoi osvit: monografiia / Ju. M. Rashkevich. – L'viv: Vidavnicтво L'viv's'koi politehniki, 2014. – 168 s.
4. Harmonizacija osvitnih struktur v Evropi. Vnesok universitetu u Bolons'kij proces. [Електронний ресурс] / Harmonizacija osvitnih struktur v Evropi. – Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf
5. Evropejs'ka kreditna transferno-nakopichuvalna sistema: dovivnik koristuvacha / per. z angl. // za red. Ju. M. Rashkevicha ta Zh. V. Talanovoi. – L'viv: Vidavnicтво L'viv's'koi politehniki, 2015. – 106 s.
6. Kijuchevye orientiry dlya razrabotki i realizacii obrazovatel'nyh program v predmetnoj oblasti «Inostrannye jazyki». Publicaciones de la Universidad de Deusto, Bilbao, Espana, 2013. – 64 p.
7. Rebrin O. I. Ispol'zovanie rezul'tatov obucheniia pri proektirovaniia obrazovatel'nyh programm UrfU / Oleg Irinovich Rebrin. – Ekaterinburg: UrfU, 2012. Ekaterinburg: 000 «Izdatel'skij Dom «Azhur» 2012. – 24 s.
8. Lokhoff J. et al. (Eds.). A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes, Tuning Association, 2010. – 96 pp. [Електронний ресурс] / Lokhoff et al. – Режим доступу: <http://core-project.eu/documents/Tuning%20G%20Formulating%20Degree%20PR4.pdf>

9. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. ENQA, 2009, The CDIO standards, v.2.0, 2011.
10. Standard Guide for Language Interpretation Services [Elektronnij resurs] / Standard Guide. – Rezhim dostupu: <http://www.astm.org>
11. A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles, Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes (2009), University of Deusto Press. – P. 55. [Elektronnij resurs] / A Tuning Guide. – Rezhim dostupu: <http://www.unideusto.org/tuningeu/publications/290-tuning-guide-to-formulating-degree-programme-profiles.htm>

Zinukova N.V.

Ph.D., University of Alfred Nobel, m. Dnipro, Ukraine

The final learning outcomes and competence graduate as integral quality system for preparing masters in «Translation»

nat-zinukova@yandex.ua

Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти в Україні, Європі та світі	7
Дубчак Л.М., Система підвищення кваліфікації атестованих співробітників служби у в'язанні Польщі	8
Постригач Н.О., Теоретико-методологічні аспекти емпіричного порівняльного дослідження освіти дорослих у Румунії	19
Фурсенко Т.М., Особливості системи вищої освіти Канади	28
Хоменко К.Л., Тенденції, принципи, закономірності підготовки лікарів у вищих навчальних закладах Польщі	38
Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації	51

Баранецька Ю.М., Методичні засади виховання у студентів вищих педагогічних навчальних закладів культури засобами мистецтва	52
Васецька Л.І., Морозова О.В., Концептуальні засади сучасних педагогічних технологій у неформальній ВНЗ	61
Гаврилюк О.Г., Теоретико-методичні аспекти впровадження інноваційних педагогічних технологій при викладанні англійської мови в університетському освітньому просторі	76
Гайдай Н.В., Ревенко О.М., Новітні засоби навчального процесу студентів з англійською формою навчання з фаху «Аудиторство і інспекторія» в умовах запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні	86
Дроздович Н.Ю., Цифрові технології вивчення іноземних мов	93
Дьячкова Я.О., Інформатизація процесу навчання професійно спрямованого англійського говоріння	102
Зеленська О.Л., Значення навчання реферування іншомовних професійно спрямованих наукових текстів майбутніх магістрів у неформальній ВНЗ	114
Іпатова Д.П., Залучення студентів-медиків до дослідницької роботи як крок у підготовці фахівців	123

471	ЯЦКОВ М.В., ОСАДЧА Л.К., Управління якістю підготовки фахівців у технічному коледжі
461	ЯКОВЧУК О.Л., Формування професійної компетентності майбутніх фахівців техніко-технологів з технології харчування
446	РОМАНОВСЬКИЙ С.В., Дослідження у сфері управління якістю освіти
435	РІДЕЛЬ Т.М., Технологія контролю оцінювальної діяльності при навчанні іноземній мові у немовному ВНЗ
426	ОНИШЕНКО Т.Є., Тестування як складова моніторингу якості навчання
413	ОЛЕКСАНДРЕНКО К.В., ХАРЖЕВСЬКА О.М., Конкурентоздатність як критерій якості професійної підготовки майбутнього фахівця-міжнародника в умовах розвитку ринку освітніх послуг
404	МАРІНА М.С., ТАДЕШ О.Х., Підготовчі умови формування самосвідомості компетентності майбутніх учителів фізики і математики
393	КОЗЛОВА О.Г., ГРЕБЕННИК Т.В., КОЗЛОВ Д.О., Управлінські аспекти підготовки фахівця-промагара в умовах вищого навчального закладу
384	КАРПУШИННА Н.Б., Діяльність-рефлексивна компонента інформаційної компетентності сліпих
374	ЗІНУКОВА Н.В., Кінцеві результати навчання та рівень компетентності випускника як складові системи забезпечення якості підготовки магістрів спеціальності «Переклад»
359	АННЕНКОВА І.Т., Закономірності системи моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників ВНЗ
358	Управління якістю та моніторинг якості освіти: засоби, технології, перспективи
348	SHYFURAK A., Basic modern methods of foreign language teaching
337	КОЛМАКОВА Ю.В., Використання іпротехнологій при навчанні майбутніх перекладачів in applied mechanics
327	РЕСЧУК А.М., Professionally oriented foreign language training of future specialists
315	УСАЧОВА О.В., ПАХОПЧУК Т.М., СІЛІНА Є.А., КОНАКОВА О.В., Впровадження новітніх засобів навчання при підготовці лікарів-інтернів за спеціальністю «Дитяча хірургія» на кафедрі дитячих інфекційних хвороб

Збірник НАУКОВИХ ПРАЦЬ засновано у 2000 році.

ЗАСНОВНИК:

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди.

Свідцтво про державну реєстрацію КВ №16427-4899Р від 20. 01. 2010 року.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних та

філософських наук наказом МОН України від 07.10.2016 № 1222.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з психологічних наук наказом
МОН України від 11.07.2016 № 820.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

В.П. Кошур, доктор історичних наук, професор, дійсний член НАН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ПЕДАГОГІКА: АНДЕРСОНЕ Р., доктор педагогічних наук, професор (Львів); ВАШУЛЕНКО
М. С., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАН України; ВОЛКОВ Л. В., доктор
педагогічних наук, професор; ГРЕКМАНОВА Х., РнД, професор (Словаччина); ГРЕНВАЛЬД М.,
Dr.hab., професор (Польща); ДОБРΟΣКОК І. І., доктор педагогічних наук, професор; РИК С. М.,
кандидат філософських наук, доцент (заступник головного редактора); ТОКМАНЬ Г. Л., доктор
педагогічних наук, професор; ЧЕРНЕНКО Г. М., кандидат педагогічних наук, доцент (відповідаль-
ний секретар); ШАПРАН О. І., доктор педагогічних наук, професор.

ПСИХОЛОГІЯ: БУЛАХ І. С., доктор психологічних наук, професор; КАЛМІКОВА Л. О., доктор
психологічних наук, професор; КОРНІЯКА О. М., доктор психологічних наук, професор;
КУЗЬМЕНКО В. В., У., доктор психологічних наук, професор; МАНОХА І. Л., доктор психологічних
наук, професор; МІРСЬКІ А., Dr., РнД в галузі психології (Польща); РИК С. М., кандидат філософ-
ських наук, доцент (заступник головного редактора); ТАТЕНКО В. О., доктор психологічних наук,
професор, член-кореспондент НАН України; ТКАЧУК Т. А., доктор психологічних наук, професор.
ФІЛОСОФІЯ: АНДРЮШЕНКО В. П., доктор філософських наук, професор, дійсний член
НАН України; БАЗАЛЮК О. О., доктор філософських наук, професор, дійсний член
доцент; КІНЦАНС В., доктор філософії, професор (Львів); КОНВЕРСЬКИЙ А. Е., доктор філософ-
ських наук, професор, академік НАН України; РИК С. М., кандидат філософських наук, доцент
(заступник головного редактора); СТАДІНИК М. М., доктор філософських наук, професор;
СТОПНИЙ І. П., доктор філософських наук, професор; ХАРЧЕНКО Л. М., кандидат філософських
наук, доцент (відповідальний секретар); ХАРЬКОВЦЕНКО Є. А., доктор філософських
наук, професор.

Рекомендовано Вченою радою Переяслав-Хмельницького державного педагогічного уні-
верситету імені Григорія Сковороди (протокол №4 від 19 жовтня 2016 р.)
За зміст, авторську позицію та достовірність наведених у статтях фактів, цитувань, відпо-
відальність несуть автори.

УДК 378-044.247(477:4)
ББК 74.58(4Укр)+74.58(4)
В 55

Рекомендовано Вченою радою
ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"
Протокол №4 від 19 жовтня 2016 р.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
"Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:
Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Рик С.М., Вашуленко М.С., Бех І.Д., Калмикова П.О.

Відповідальний редактор випуску:
Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Верстка: Омелян О.

Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди" – Вип. 37-1, Том V (73): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К.: Гнозис, 2017. – 494 с.

The Journal of Humanities SU "Pereyaslav-Khmel'nitsky Pedagogical University by H.Skovoroda" – Vol. 37-1, Volume V (73): Thematic Issue "Higher Education in Ukraine in the context of integration into the European educational space." – K.: Gnosis, 2017. – 494 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №16427-4899р від 20.01.2010 року.
Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних та філософських наук наказом МОН України від 07.10.2016 № 1222.
Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з психологічних наук наказом МОН України від 11.07.2016 № 820.

У тематичному випуску розміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-54-5

- © Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди, 2017 р.
- © Східно-Європейський Інститут Психології, 2017 р.
- © Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг, 2017 р.
- © Видавництво "Гнозис", 2017 р.